

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ДО ДНЯ ГЕРОЇВ НЕБЕСНОЇ СОТНІ

Українського інституту національної пам'яті та Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні - Музей Революції Гідності

20 лютого в Україні щорічно відзначають День Героїв Небесної Сотні згідно з Указом Президента від 11 лютого 2015 року “Про вшанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні”. Цього дня вшановуємо пам'ять про тих громадян, завдяки яким змінено перебіг історії нашої держави. Більшість із них віддали своє життя під час подій Революції Гідності (листопад 2013 року – лютий 2014 року), інші загинули пізніше – у березні та квітні 2014 року, захищаючи ідеали демократії, обстоюючи права та свободи людини, європейське майбутнє України.

Увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні на державному рівні передбачено розпорядженням Кабінету Міністрів України “Про затвердження плану заходів із вшанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні на період до 2020 року” від 23 серпня 2017 року №574-р. Відповідно до нього до Дня Героїв Небесної Сотні в навчальних закладах, військових частинах, закладах культури мають відбутися наукові, науково-практичні конференції, круглі столи, семінари, тематичні інформаційні, навчально-виховні, культурно-мистецькі та інші заходи з ушанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні, які віддали своє життя під час Революції Гідності, захищаючи ідеали демократії, відстоюючи права і свободи людини.

У зв'язку з цим Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні - Музей Революції Гідності та Український інститут національної пам'яті підготував інформаційні матеріали для використання в освітньому просторі та у закладах культури, а також для використання в підготовці тематичних заходів, виступів і звернень представників влади, публікацій у засобах масової інформації, організації зустрічей із учасниками Революції Гідності.

Ключові повідомлення

Гідність людини є однією з найважливіших особистісних цінностей, закріплених у багатьох правових актах, в тому числі міжнародних. У Конституції України (стаття 3) гідність людини, як і її життя, здоров'я, честь, недоторканність і безпека, визнаються в нашій державі найвищою соціальною цінністю. Фундаментальними міжнародними актами проголошується, що визнання гідності

кожної людини та її рівних і невід’ємних прав є основою свободи, справедливості і загального миру. Наприклад, у статті 1 Загальної декларації прав людини (1948 рік) йдеться: “Усі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах”.

Почуття гідності та честі, право на самовизначення є головними цінностями українців. Ці риси об’єднують наших героїв – борців за свободу та незалежність України різних часів: Української революції 1917–1921 років, Холодного Яру і повстанців 1920–1930-х, Української повстанської армії, учасників дисидентського руху, Революції на граніті, Помаранчевої революції, Революції Гідності.

Сьогодні, в умовах війни на сході України, маємо частіше згадувати доленосні події, які стали символом боротьби за свободу та гідність. Майдан перестав бути назвою місцевості. Він став символ Свободи. Саме тому Революцію Гідності, як і протестний рух 2004 року, і Революцію на граніті, можна вважати продовженням Української революції, визвольних змагань часів Другої світової війни.

Революція Гідності стала наймасштабнішим протестом у новітній історії України, боротьбою українських громадян за свої права і демократичний європейський вибір.

“Небесною Сотнею” називають загиблих учасників Революції Гідності. Дехто з них загинув навесні 2014 року.

Герої Небесної Сотні – уособлення людської, громадянської та національної відваги й самовідданості.

Героями Небесної Сотні стали 107 загиблих. Вони різні за віком, статтю, освітою, з різних куточків України та з-за кордону. Серед них були успішні підприємці й пенсіонери. Найстаршому – Іванові Наконечному – виповнилося 82 роки, а наймолодшому – Назарієві Войтовичу – лише 17.

Євромайдан увійшов в історію України як символ і взірець жертвності, патріотизму та героїзму. Він укотре підтвердив те, що у найкритичніші та найважливіші періоди нашої історії знайдуться герої, ладні пожертвувати власним життям заради майбутнього України як незалежної демократичної держави. Саме на 20 лютого припадає пік розстрілів Героїв Небесної Сотні у центрі Києва. Цього дня у середмісті столиці загинуло та отримало смертельні поранення 48 осіб.

Революція Гідності засвідчила: українці не просто обрали шлях до Європи, а й готові за нього боротися, відстоюючи власні права та свободи. У світі Україну почали сприймати як державу з власною самобутністю, історією та гідністю, здатну захистити суверенітет.

Історична довідка

У 1991 році Україна відновила незалежність. Але Російська Федерація не відмовилася від спроб повернути свій вплив на Україну. Через розмивання української національної ідентичності, маніпуляції навколо мови, гіперболізацію регіональних розбіжностей, заперечення права українців на відновлення національної пам'яті, фінансування та вербування українських політиків, впровадження своїх агентів у оборонні структури нашої країни. Тож Україна ще тривалий час перебувала в полі тоталітарної системи. Це сприяло перетворенню України на сателіта Росії та придушенню громадянських прав і свобод.

Помаранчеву революцію спричинили масові брутальні фальсифікації під час голосування та підрахунку голосів на президентських виборах. Та революція засвідчила зародження та розвиток громадянського суспільства в Україні, його готовність обстоювати демократичні свободи та людську гідність, брати на себе відповідальність за власний вибір.

21 листопада 2013 року, в дев'яту річницю Помаранчевої революції, зібрався Євромайдан. Ним розпочались події, відомі нині як Революція Гідності. Його основною метою було повернення України до європейського шляху розвитку, долучення держави до правового й економічного простору Європейського Союзу шляхом укладення угоди про асоціацію з ЄС, яку Віктор Янукович відмовився підписати.

30 листопада вночі відбувся кривавий розгін майданівців. Від сутичок постраждало 112 активістів і 45 журналістів. Брутальні дії влади викликали потужний масовий спротив. 1 грудня на Народне віче зібралося вже понад мільйон учасників. 8 грудня на Бессарабській площі повалено пам'ятник Леніну.

Протистояння учасників Революції Гідності та представників режиму Януковича тривало понад три місяці. За цей період середмістя столиці стало осередком масового спротиву громадян, що виступали проти чинної влади й антидержавницької політики, яку та провадила. Майданівці облаштували наметове містечко, пункти обігріву, медичні пункти, сцену, побудували барикади, організували загони самооборони тощо. Територія Євромайдану перетворилася на центр опору силовикам як важелям впливу чинної на той час влади.

Сумний список Небесної Сотні почав складатися 22 січня 2014 року, коли від вогнепальних поранень під час сутичок у центрі столиці загинули активісти Майдану вірменин Сергій Нігоян та білорус Михайло Жизневський. Того ж дня в лісі під Києвом було знайдено тіло львів'янина Юрія Вербицького зі слідами тортур. До 18 лютого 2014 року вже налічувалося 9 загиблих. У період із 18 до 20 лютого загинуло та отримало травми та смертельні поранення найбільше протестувальників – 80 осіб: 20 – 18 лютого, 12 – 19 лютого, 48 – 20 лютого.

Після 20 лютого – ще 20. Усі вони ввійшли до пантеону борців за незалежність України. Підписувач: ДРОШОВИЧ АНТОН ЕДУАРДОВИЧ

Існий з 19.12.2019 0:00:00 по 19.12.2021 0:00:00

20 лютого 2014 року стало не просто датою чергової офіційної події в календарі, а своєрідною точкою неповернення до пострадянської моделі відносин між владою та суспільством, до старих корупційних схем і також маркером протидії багатовекторності, тобто, власне кажучи, проросійської спрямованості, у зовнішньополітичному курсі. Адже за все це не просто стояли люди на Майдані, за це заплачено дуже велику ціну. Задля утвердження свободи та демократії Герої Небесної Сотні пожертвували собою й цим змінили перебіг історії нашої держави.

21 лютого 2014 року на Майдані відбулося прощання із полеглими, названими Небесною Сотнею, під час якого пролунала українська пісня “Плине кача...”, що стала реквіємом майданівцям. За однією з версій, автором вислову “Небесна Сотня” є поетеса Тетяна Домашенко, яка під враженням подій написала вірш “Небесня Сотня воїнів Майдану” (21–22 лютого 2014).

Небесна Сотня стала для всієї України не лише символом жертвності, героїзму та патріотизму, а й прикладом та джерелом натхнення для наших воїнів, які гідно захищають територіальну цілісність України на сході, утверджуючи право людини на вільне життя. Українці вибороли право на демократичний європейський розвиток держави і готові боротися за нього та очищення від тоталітарного минулого.

Стрічка геройського чину

Перші силові протистояння розпочалися **19 січня 2014 року** на вулиці Михайла Грушевського. Майданівці, обурені ухваленням Верховною Радою “диктаторських” законів, які суттєво обмежували права громадян на протест, тоді вперше підпалили автомобільні шини і зробили димову завісу. Міліція застосувала помпові рушниці, водомети, світлошумові гранати, сльозогінний газ, травматичну зброю.

22 січня смертельні вогнепальні поранення на вулиці Михайла Грушевського отримали вірменин **Сергій Нігоян** (с. Березнуватівка, Солонянський район, Дніпропетровська область, 20 років), білорус **Михайло Жизневський** (м. Гомель, Білорусь, 25 років) та українець **Роман Сенік** (с. Наконечне Друге, Яворівський район, Львівська область, 45 років). Іще одного учасника протестів, **Юрія Вербицького** (м. Львів, 50 років), викрали з лікарні, а через добу знайшли мертвим зі слідами катування у лісі під Києвом. Після травм, одержаних цього дня біля стадіону “Динамо”, 28 січня помер **Олександр Бадера** (м. Володимир-Волинський, Волинська область, 66 років).

18 лютого – на той час, коли Верховна Рада України мала розглянути зміни до Конституції щодо обмеження повноважень Президента, штаб національного спротиву організував мирний наступ з Майдану до парламенту. Одноразово на Марковій алеї збиралося приблизно 10 тисяч осіб. Епіцентром протистояння між

Сертифікат 58E2D9E7F900307B046000009C702D00B2AE07600
Підписувач Дробович Антон Едуардович

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ

ПАРЛАМЕНТУ

бійцями “Беркуту” і мітингувальниками став Маріїнський парк і Кріпосний провулок, через який могли відстати маніфестанти.

На Кріпосному провулку того дня було вбито **Володимира Кіщука**, підприємця з Димера (с. Новгород, Розівський район, Запорізька область, 57 років), бійця 21-ї сотні Самооборони Майдану **Сергія Шаповала** (м. Київ, 44 роки), підприємця **Ігоря Сердюка** (м. Кременчук, Полтавська область, 44 роки), **Сергія Дідича** (с. Стрільче, Городенківський район, Івано-Франківська область, 44 роки), сотника Самооборони, голову осередку партії “Свобода” з Івано-Франківщини.

У Маріїнському парку в цей час відбувалися зіткнення між учасниками Самооборони Майдану та бійцями внутрішніх військ і так званими титущками. Там до смерті забили десятника 3-ї сотні Самооборони, 49-річного **Андрія Корчака**, будівельника зі Львівщини (м. Борислав). Боєць 15-ї сотні Самооборони Майдану охоронець **Артем Мазур** (м. Хмельницький, 26 років) отримав тяжкі рани, від яких помер у лікарні 3 березня 2014 року. 5 березня 2014 року унаслідок травм, одержаних 18 лютого, у лікарні обірвалося життя **Василя Шеремета** (с.мт. Ланчин, Надвірнянський район, Івано-Франківська область, 64 роки). За тиждень у морзі виявили тіло ще одного учасника “мирного наступу” – **Віктора Прохорчука** (с.мт. Володарськ-Волинський, Житомирська область, 35 років), який зник 18 (за іншими даними 19) лютого 2014 року.

Цього ж дня на Трухановому острові в Києві знайшли тіло учасника Самооборони Майдану з Донеччини **Володимира Наумова** (с. Шевченко, Добропільський район, Донецька область, 43 роки), якого в ніч із 17 на 18 лютого затримали беркутівці.

Тяжкі рани під час атаки “Беркута” і витіснення протестувальників до майдану Незалежності отримав офіцер ВМФ у відставці **Іван Наконечний** (м. Київ, 82 роки). Через три тижні, 7 березня 2014 року, він помер у лікарні від черепно-мозкової травми. Від травми помер у лікарні 11 квітня 2014 року 72-річний мешканець Києва **Анатолій Нечипоренко** (с.мт. Брусилів, Житомирська область), охоронець гаражного кооперативу.

Приблизно о 16:20 війська “Беркуту” захопили верхню барикаду на вулиці Інститутській біля станції метро “Хрещатик”. Люди потрапили у тисняву через надто вузький прохід барикади. Опісля того на ній знайшли мертвими **Антоніну Дворянець** (м. Чорнобиль, Київська область, 61 рік) та **Зураба Хурцію** (м. Сенакі, Грузія, 53 роки). В обох причина смерті – гостра серцева недостатність, ймовірно, спричинена тиснявою та стресом. Правдоподібно, що під час цих подій із житомирянином **Яковом Зайком** (с. Делятичі, Новоградський район,

Донецька область, Видорув, 73 роки), народним національним героєм України І

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000009702D900B2E97C00
Підписувач Дробович Антон Едуардович
Дійсний з 19.12.2019 0:00:00 по 19.12.2021 0:00:00

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБЛ'ЯД

529/09.6-07-20 від 19.02.2020

скликання, стався інфаркт. Він помер у районі станції метро “Театральна”, де не було зіткнень.

Ближче до вечора військовослужбовці внутрішніх військ зайняли Український дім і розібрали барикаду на розі Хрещатика та Трьохсвятительської, а “Беркут” – майданчик біля Жовтневого палацу на вулиці Інститутській. Міліція через гучномовці оголосила початок “антитерористичної операції” і за підтримки двох бронетранспортерів силовики розпочали наступ з Європейської площі. На Майдані тоді перебувало до 20 тисяч осіб. Смертельні кульові поранення отримали підприємець і художник зі Жмеринки **Валерій Брезденюк** (с. Копайгород, Барський район, Вінницька область, 50 років), активіст ІТ-спільноти Майдану **Сергій Бондарев** (м. Краматорськ, Донецька область, 32 роки), волонтер Медичної служби Майдану, колишній міліціонер, **Василь Прохорський** (с. Щуча Гребля, Бахмацький район, Чернігівська область, 33 роки), студент Київського національного університету будівництва та архітектури **Олександр Плеханов** (м. Київ, 22 роки), який помер у 17-й міській лікарні через кілька годин.

Під час бою за барикаду біля Будинку Федерації профспілок України вибух гранати поранив учасника Самооборони Майдану **Олександра Капіноса** – фермера із Тернопільщини (с. Дунаїв, Кременецький район, 29 років). Він помер у лікарні 19 лютого після чотиригодинної операції. Кульове поранення одержав інженер-автомеханік із Полтавщини **Андрій Черненко** (с. Слободо-Петрівка, Гребінківський район, 35 років), котрий помер того ж дня в лікарні № 17.

Пізно ввечері мітингувальникам вдалося відбити атаку з боку Європейської площі. На Майдані було багато пораних, між яких ветеран війни в Афганістані, київський залізничник **Віктор Орленко** (с. Талалаївка, Ніжинський район, Чернігівська область, 52 роки). Після важкого поранення він тривалий час лікувався, однак помер у Києві 3 червня 2015 року. Від кульових поранень на барикаді біля Будинку Федерації профспілок України загинув киянин **Володимир Кульчицький** (64 роки). Вночі було смертельно поранено ветерана військово-морського флоту, майстра спорту киянина **Віктора Швеця** (58 років) і будівельника зі Львова **Володимира Бойківа** (59 років).

Ближче до півночі на розі вулиць Великої Житомирської та Володимирської з’явилося угруповання тітушок. “Беркут” зробив чергову невдалу спробу захопити майдан Незалежності. На Великій Житомирській від вогнепального поранення загинув майстер декоративного садівництва **Віталій Васільцов** (с. Гаврилівці, Кам’янець-Подільський район, Хмельницька область, 36 років), який

віз медикаменти для медпунктів, облаштованих у головному храмі Михайлівського Золотоверхого собору та у трапезній церкві Овнянської.

Сертифікат 58E2D9E7E900307B040000069C702F00B2E97C00

Підписувач Дробович Антон Едуардович

Дійсний з 19.12.2019 0:00:00 по 19.12.2021 0:00:00

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ

ОЦІНКА

ОЦІНКА

ОЦІНКА

ОЦІНКА

ОЦІНКА

ОЦІНКА

ОЦІНКА

ОЦІНКА

529/09.6-07-20 від 19.02.2020

Внаслідок зіткнень цього дня загинули 20 осіб. Близько 500 протестувальників було поранено.

19 лютого вночі тривав штурм Майдану силовиками.

Вогнепальне поранення в голову отримав майданівець, волинянин, який останні роки мешкав у Києві, **Юрій Сидорчук** (с. Дерно, Ківерцівський район, Волинська область, 53 роки). У комі його відвезли до лікарні. Він помер 28 червня 2014 року, так і не вийшовши з коми. На розі вулиць Великої Житомирської та Володимирської журналіст видання “Вести” **В’ячеслав Веремій** (м. Київ, 33 роки) намагався фотографувати з таксі натовп тітушок. Журналіста витягли з машини, побили палицями, а потім вистрілили в груди. Уранці він помер. Уночі спалахнула пожежа в Будинку Федерації профспілок України. У вогні отримав несумісні із життям травми член молодіжної дефлімпійської збірної України з боротьби **Дмитро Максимов** (м. Київ, 19 років). Після пожежі знайшли тіла **Володимира Топія** (м. Судова Вишня, Мостиський район, Львівська область, 58 років) та **Олександра Клітинського** (с. Чернелівці, Деражнянський район, Хмельницька область, 25 років), які загинули, допомагаючи евакуювати поранених зі шпиталю в Будинку профспілок. Ще один евакуйований поранений, що перебував у будівлі, **Юрій Пасхалін** (с. Носачів, Смілянський район, Черкаська область, 30 років), помер у лікарні. Барикаду на Хрещатику остаточно зруйнували, а від Будинку профспілок до монумента Незалежності простягалася вогняна барикада. Протестувальники підпалили намети між стелою Незалежності та консерваторією, щоб продовжити вогняну барикаду довкола Майдану.

Зранку на Майдан постійно прибували люди, зокрема, автобуси зі Львова. Протестувальники змогли укріпити барикади. Сутички того дня були локальними.

У цей же день у Хмельницькому під стінами управління СБУ отримала смертельне поранення в голову та груди учасниця місцевого Майдану, уродженка Донеччини **Людмила Шеремет** (м. Макіївка, Донецька область, 71 рік). Вона померла 22 лютого 2014 року в місцевій лікарні.

20 лютого зранку пролунали перші постріли з боку силовиків. Розпочався перший прорив протестувальників. Смертельного поранення зазнали **Олександр Балюк** (с. Пилиповичі, Новоград-Волинський район, Житомирська область, 39 років), **Георгій Арутюнян**, який останні роки жив у Рівному (м. Батумі, Грузія, 50 років), фермер **Богдан Вайда** (м. Стебник, Львівська область, 48 років), будівельник із Київщини **Ігор Пехенько** (м. Київ, 43 роки), **Віталій Смоленський** (с. Фурманка, Уманський район, Черкаська область, 29 років), **Максим Шимко** (м. Вінниця, 33 роки), історик **Богдан Сольчаник** (м. Старий Самбір, Львівська область, 28 років) та підприємець **Андрій Сасенко** (м. Сміла,

Сертифікат 58E2D9E7E900307B040000009C702D00B2F97C00

Підписувач Дробович Антон Едуардович

Дійсний з 19.12.2019 0:00:00 по 19.12.2021 0:00:00

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

529/09.6-07-20 від 19.02.2020

Біля Жовтневого палацу смертельно поранили **Віталія Коцюбу** (с. Вороблячин, Яворівський район, Львівська область, 31 рік), підприємця **Олексія Братушку** (м. Суми, 38 років), машиніста-залізничника **Богдана Ільківа** (сmt. Щирець, Пустомитівський район, Львівська область, 51 рік).

Почалася друга хвиля наступу на вулиці Інститутській, під час якої смертельних вогнепальних поранень зазнали **Василь Мойсей** (с. Зубрець, Бучацький район, Тернопільська область, 21 рік), **Василь Аксенин** (с. Литячі, Заліщицький район, Тернопільська область, 52 роки), **Іван Тарасюк** (с. Залісоче, Ківерцівський район, Волинська область, 21 рік), **Ігор Дмитрів** (м. Калуш, Івано-Франківська область, 30 років). Куля поцілила також у будівельника зі Львова **Андрія Дигдаловича** (с. Соکیلники, Пустомитівський район, Львівська область, 40 років), який намагався допомогти пораненому Ігореві Дмитриву. Зранку також загинули 31 майданівець: **Назар Войтович** (с. Травневе, Збаразький район, Тернопільська область, 17 років), **Іван Бльок** (м. Городок, Львівська область, 40 років), **Сергій Байдовський** (м. Нововолинськ, Волинська область, 23 роки), **Андрій Мовчан** (с. Великі Осняки, Чернігівська область, 34 роки), **Сергій Кемський** (м. Керч, 32 роки), **Микола Дзявувльський** (с. Чагерне, Ємельянівський район, Красноярський край, Росія, 55 років), **Валерій Опанасюк** (м. Рівне, 42 роки), **Анатолій Корнєєв** (с. Цвіклівці, Кам'янець-Подільський район, Хмельницька область, 53 роки), **Сергій Бондарчук** (с. Губин, Старокостянтинівський район, Хмельницька область, 52 роки), **Ігор Костенко** (с. Зубрець, Збаразький район, Тернопільська область, 23 роки), **Олександр Щербанюк** (с. Котелево, Новоселицький район, Чернівецька область, 46 років), **Едуард Гриневич** (с. Деревок, Любешівський район, Волинська область, 28 років), **Олег Ушневич** (м. Дрогобич, Львівська область, 31 рік), **Анатолій Жаловага** (м. Дубляни, Жовківський район, Львівська область, 33 роки), **Володимир Жеребний** (с. Вишня, Городоцький район, Львівська область, 28 років), **Роман Варениця** (с. Старий Яр, Яворівський район, Львівська область, 35 років), **Роман Точин** (м. Ходорів, Жидачівський район, Львівська область, 43 роки), **Юрій Парашук** (м. Тальне, Черкаська область, 47 років), **Ігор Ткачук** (м. Знам'янськ, Калінінградська область, Росія, жив у с. Велика Кам'янка, Коломийський район, Івано-Франківська область, 38 років), **Володимир Зубенко** (м. Харків, 22 роки), **Іван Пантелєєв** (с. Дмитрівка, Ясинуватський район, Донецька область, 32 роки), **Устим Голоднюк** (м. Збараж, Тернопільська область, 19 років), **Роман Гурик** (м. Івано-Франківськ, 19 років), **Євген Котляр** (м. Харків, 33 роки), **Микола Паньків** (с. Липники, Львівська область, 39 років), **Олександр Царьок** (с. Калинівка, Васильківський район, Київська область, 55 років), **Володимир Чаплишевський** (м. Обухів, Київська область, 51 роки), **Йосип Шпліні** (с. Вороблячин, Дрогобицький район, Львівська область, 61 рік), **Віктор**

Сертифікат 58E2D91E9900307B040000009C702D60B2F87C00
Підписувач Дробович Антон Едуардович
Дієний 09.06.2020 09:07

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ

Чміленко (м. Бобринець, Кіровоградська область, 52 роки), **Олександр Храпаченко** (м. Рівне, 26 років), **Леонід Полянський** (м. Жмеринка, Вінницька область, 38 років). Ввечері куля влучила у киянина **Володимира Мельнічука** (39 років), який стояв біля входу в Жовтневий палац.

Так, загалом 20 лютого загинули та отримали смертельні поранення 48 осіб. З боку силовиків за всі дні протистоянь загинуло 17 осіб.

Вночі Верховна Рада України ухвалила постанову про засудження насильства в країні та заборонила проведення антитерористичної операції з використанням будь-яких різновидів зброї та спеціальних засобів проти громадян України.

22 лютого стало відомо про втечу до Росії Віктора Януковича та його найближчого оточення. Того ж дня Верховна Рада України ухвалила постанову “Про самоусунення Президента України від виконання конституційних повноважень”. Позачергові вибори Президента України призначили на 25 травня 2014 року. Виконувачем обов’язків Президента та Головою Верховної Ради став Олександр Турчинов.

25 лютого від отриманих під час Революції Гідності травм помер **Ігор Бачинський** (м. Боярка, Київська область, 30 років).

13 березня у Донецьку після мітингу “За єдину Україну” вбили учасника Революції Гідності **Дмитра Чернявського** (с. Хромове, Бахмутський район, Донецька область, 22 роки).

До Небесної Сотні віднесено також загиблих від учасників проросійсько-сепаратистських угруповань на Донеччині – **Володимира Рибак** (м. Горлівка, Донецька область, 42 роки), **Юрія Поправку** (с. Морозівка, Баришівський район, Київська область, 18 років), **Юрія Дяковського** (м. Стрий, Львівська область, 25 років), викрадених 17 квітня 2014 року. Їхні тіла знайшли 19, 22 та 28 квітня 2014 року відповідно.

Окрім цього, Героями Небесної Сотні є **Павло Мазуренко** (м. Любар, Житомирська область, 42 роки), якого 18 грудня 2013 року побили силовики через те, що, на їх думку, він бере участь в Євромайдані; **Тарас Слободян** (м. Тернопіль, 31 рік), який приїздив на Майдан, а у грудні зник, його понівечене вибухом тіло знайшли на Сумщині; **Віктор Хомяк** (с. Голишів, Волинська область, 55 років), чиє тіло знайшли зі слідами катувань на каркасі металевій ялинки (“Йолки”) на майдані Незалежності; **Сергій Синенко** (с. Володимирівське, Запорізька область, 35 років), учасник Автомайданів Запоріжжя та Дніпропетровська (тепер – Дніпро), якого живцем спалили в автомобілі 13 лютого 2014 року; учасник Волинської сотні Самооборони **Іван Городнюк** (м. Березне, Рівненська область, 29 років), якого побили силовики 20 лютого; **Віктор Черненко** (с. Підбишів, Маньківський район, Черкаська область, 36 років).

Сертифікат 58E2D9E7E90307B040000009C702D00B2E97C00
Підписувач Дробович Антон Едуардович

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ

НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

років) – 19 лютого його збила машина на трасі Одеса–Київ, коли він разом з іншими активістами намагався перекрити дорогу до Києва машинам із тітушками та силовиками; **Андрій Цепун** (м. Київ, 35 років), котрого 20 лютого під час блокування в'їзду до столиці жорстоко побили, він помер від черепно-мозкової травми; **Максим Горошишин** (с. Басань, Пологівський район, Запорізька область, 24 роки), який 23 лютого помер від травм, одержаних 19 лютого; **Олександр Подригун** (с. Залужжя, Білогірський район, Хмельницька область, 42 роки), якого 21 лютого знайшли з важкими травмами голови, що й стали причиною його смерті 23 лютого; волонтерка **Ольга Бура** (с. Ріпнів, Буський район, Львівська область, 27 років), яка померла 10 березня через рану, отриману на Майдані; **Петро Гаджа** (м. Рахів, Закарпатська область, 47 років), який помер у лікарні у березні 2014 року через опіки бронхів і легенів унаслідок застосування силовиками отруйного газу біля Верховної Ради; **Богдан Калиняк** (м. Коломия, Івано-Франківська область, 52 роки) у січні потрапив під струмінь водомету на вулиці Михайла Грушевського, після чого захворів і помер у лікарні; **Давид Кіпіані** (м. Тбілісі, Грузія, 33 роки), який брав активну участь у подіях 20 лютого, а в ніч на 21 лютого помер через серцевий напад; **Михайло Костишин** (с. Нижній Струтинь, Рожнятівський район, Івано-Франківська область, 42 роки) помер 26 лютого від травм, отриманих на Майдані; **Дмитро Пагор** (с. Хропотова, Чемеровецький район, Хмельницька область, 21 рік), який помер від вогнепального поранення біля будівлі СБУ у Хмельницькому; **Андрій Позняк** (с. Борівка, Макарівський район, Київська область, 25 років), якого зі смертельним вогнепальним пораненням у голову знайшли в центрі Києва 3 березня 2014 року; **Василь Сергієнко** (м. Корсунь-Шевченківський, Черкаська область, 57 років), закатованого в лісі під Корсунем-Шевченківським 4 квітня 2014 року.

Вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні

За громадянську мужність, патріотизм, героїчне обстоювання конституційних засад демократії, прав і свобод людини, самовіддане служіння Українському народу, виявлені під час Революції Гідності, Указом Президента України № 890 від 21 листопада 2014 року стам загиблим на Майдані громадянам присвоєно звання “Герой України” з удостоєнням ордена “Золота Зірка”.

П'ятьом патріотам із числа Героїв Небесної Сотні – Олександрю Бадері, Юрію Дяковському, Юрію Поправці, Володимирю Рибаку та Дмитру Чернявському звання “Герой України” посмертно присвоєно Указом Президента України № 94 від 20 лютого 2015 року.

У 2014 році Президент України заснував державну нагороду “Орден Героїв

Небесної Сотні” (Указ № 844 від 3 листопада 2014 року). Його лицарями стали

Сертифікат 38E2D9E7E!
Підписувач Дробович Антон Едуардович
Дійсний з 19.12.2019 0:00:00 по 19.12.2021 0:00:00

529/09.6-07-20 від 19.02.2020

білорус Михайло Жизневський, грузини Давид Кіпіані та Зураб Хурція, українець Тарас Більчук.

Збереження, дослідження та популяризація пам'яті про Майдан в Українському інституті національної пам'яті та Національному музеї Революції Гідності

Після Революції Гідності музейники, представники громадських організацій у співпраці з органами державної влади доклали зусиль, щоб зберегти пам'ять про ті події й надалі розвивати громадські практики, започатковані Майданом. Велася робота над створенням багатofункціонального відкритого простору.

Із січня 2014 року ініціатива «Музей Майдану / Музей Свободи» зібрала майже дві тисячі артефактів, документів та усних свідчень, що стали основою Меморіального комплексу, провела низку виставкових проєктів в Україні й за кордоном, здійснила консультації зі світовими експертами-музейниками.

Держава підтримала громадську ініціативу: 18 листопада 2015 року Кабінет Міністрів України видав розпорядження № 1186-р «Про утворення державного закладу “Меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності”, який було зареєстровано 20 січня 2016 року.

Відповідальним за створення Музею визначено Український інститут національної пам'яті.

12 квітня 2016 року вийшов Указ Президента України № 3138/2016 про надання закладу статусу національного.

Основні завдання Меморіально-музейного комплексу – зберігати, досліджувати і популяризувати пам'ять про події, учасників і наслідки Революції Гідності, а також Помаранчевої революції, Революції на граніті, інших мітингів і демонстрацій, пов'язаних із боротьбою українців за права й свободи людини та громадянські права, свободу як цінність і цивілізаційний вибір.

Меморіально-музейний комплекс проводить інформаційні кампанії, розміщує соціальну рекламу, надає матеріали для меморіальних заходів в містах і селах України, а також за кордоном.

Важливою формою комеморації є проєкт “Відзнаки Героїв”, започаткований родинами полеглих, які утворили ГО “Родина Героїв Небесної Сотні” (<http://heavenly-hundred.org.ua>). Музей підтримав цю ініціативу та долучився до заснування та підтримки проєктів. Сьогодні їх є 10:

Антикорупційна премія імені Юрія Поправки;

Мистецька резиденція імені Назара Войтовича;

Тревел-грант для молодих українських науковців імені Богдана Сольчаника;

Відзнака імені Дмитра Максимюка;

Відзнака імені Серія Ніззяга;

Сертифікат 58E2D9E7E900307B04000009C702D00B2F97C00
Підписувач Дробович Антон Едуардович
Відзнака імені Серія Ніззяга, 0:00:00

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

529/09.6-07-20 від 19.02.2020

Відзнака імені Сергія Кемського;
Відзнака імені Сергія Байдовського;
Відзнака імені Олександра Капіноса;
Міжнародна відзнака імені Юрія Вербицького;
Відзнака імені Максима Шимка.

Більше інформації про проєкт “Відзнаки Героїв” можна знайти за посиланням: <http://maidanmuseum.org/uk/node/381>

Музей сприяє збереженню та трансляції пам'яті про Героїв Небесної Сотні та події Революції Гідності, готуючи до друку тематичні видання, серед яких серія книжок “Майдан. Пряма мова” (упорядники Олена Чебанюк і Оксана Ковальова) та тритомник “Небесна Сотня. Життєписи”, автором якого є Світлана Терейковська”.

Від 2014 року Український інститут національної пам'яті впроваджує проєкт “Усна історія Майдану”. Він полягає у зборі відео й аудіосвідчень активістів Революції Гідності. За ці роки записано понад 1250 інтерв'ю учасників Євромайдану. Інститут реалізує проєкт у тісній співпраці з громадськими організаціями, навчальними закладами й окремими дослідниками. Ці записи стануть основою онлайн-архіву і джерельною базою для істориків, режисерів-документалістів, соціологів, психологів, інших дослідників. Їх також буде використано в експозиції Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності.

Від 2015 року в рамках проєкту стартувала серія друкованих видань <https://uinp.gov.ua/usna-istoriya/maydan-usna-istoriya>. Першою побачила світ книжка «Майдан від першої особи. 45 історій Революції Гідності», в якій представлено спогади очевидців та учасників подій із різних кіл протестного середовища з метою представити структуру Майдану та масштаби його самоорганізації. Другу збірку – «Майдан від першої особи. Мистецтво на барикадах» – склали спогади митців, більшість із яких не лише брали безпосередню активну участь у подіях Революції Гідності, а й фіксували все, що відбувалося, у своїх мистецьких творах та проєктах. Видання побачило світ в 2016 році. У березні 2015 року в рамках проєкту «Майдан: усна історія» було розпочато збір записів про події Революції Гідності в областях. До проєкту долучилися місцеві науковці, викладачі, музейники та архівні працівники, які мали досвід усноісторичного інтерв'ювання. Як результат – було записано 415 інтерв'ю (відео- або аудіо) в 22-х обласних центрах і 5 містах – Дрогобич, Терехів, Умань, Кривий Ріг, Бердичів. Спогади про події, що відбувалися в Криму та на окупованих територіях Луганської та Донецької областей, було

Сертифікат 58E3D9E7E980307B040000009C702D00B2F87C00

Підписувач Дробович Антон Едуардович

Витисок 9.12.2019 00:00 Майдан від першої особи

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ

національної пам'яті

складався з двох частин. Наразі Інститут продовжує роботу над створенням архіву усної історії, до якого увійдуть зібрані в рамках проєкту спогади.

Рекомендовані фільми

1. “Зима, що нас змінила” (7 фільмів), режисер Володимир Тихий (2013–2014).
2. “Майдан”, режисер Сергій Лозниця (2014).
3. “Правда Майдану”, режисери [Андрій Солоневич](#), [Дмитро Ломачук](#) (2014).
4. “Зима у вогні”, режисер Євген Афінеєвський (2015).

Відеоматеріали на тему Майдану та про діяльність Національного музею Революції Гідності можна знайти на музейному YouTube каналі:

https://www.youtube.com/channel/UctbhvvtL8TUazkrqvs_eRw/featured

Тематичні видання

1. Майдан від першої особи. 45 історій Революції Гідності. – К.: К.І.С., 2015.
2. Майдан від першої особи. Мистецтво на барикадах. – Вип. 2. – К.: К.І.С., 2016.
3. Майдан від першої особи. Регіональний вимір. – Вип. 3 [у 2 ч.], ч. 1: Автономна Республіка Крим – Луганська область. – К.: К.І.С., 2017.
4. Майдан від першої особи. Регіональний вимір. – Вип. 3 [у 2 ч.], ч. 2: Львівська – Чернігівська області. – К.: К.І.С., 2018.
5. Майдан. Пряма мова. – Книга 1. – К.: Національний музей Революції Гідності, 2019.
6. Терейковська С. А. Небесна Сотня. Життєписи. – Книга 1. – К.: Національний музей Революції Гідності, 2018.
7. #EUROMAIDAN – History in the Making. – К.: Основи, 2014.
8. 94 дні. Євромайдан очима ТСН. – К.: Основи, 2014.
9. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави. – К.: Ніка-Центр, 2016.
10. Фантомная боль. #maidan. – К.: o4i.today, 2014.
11. Майдан. Свідчення. Допомога постраждалим. Міжнародна солідарність. – К.: Дух і Літера, 2018.
12. Майдан. Свідчення. Київ, 2013–2014 роки. – К.: Дух і літера, 2016.
13. Шор Марсі. Українська ніч. Історія революції зблизька. – К.: Дух і Літера, 2018.
14. Небесна Сотня. – Львів: Центр соціальних проєктів “Хочу жити”, 2014.
15. Львівські лицарі Небесної Сотні: матеріали обласної пошуково-

Сертифікат 58E2D9E7F909307B04000009C702D00B2E97C00
Підписувач Дробович Антон Едуардович
Дійсний з 19.12.2019 0:00:00 по 19.12.2021 0:00:00

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

529/09.6-07-20 від 19.02.2020

16. Небесна Сотня: історія нескорених. Жива історія героїв. – Нововолинськ: Формат, 2015.

17. Книга пам'яті Небесної Сотні. – Івано-Франківськ, 2015.

18. Кошкіна Соня. Нерозказана історія. – К.: Брайт Букс, 2015.

Більше інформації про видання, присвячені Революції Гідності та Героям Небесної Сотні, можна знайти на сайті Національного музею Революції Гідності у розділі “Бібліотека Музею Майдану” за посиланням: <http://maidanmuseum.org/uk/node/459>

Корисні Інтернет-ресурси

1. Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності <http://maidanmuseum.org>

2. Сайт “Небесна сотня”. URL: <https://nebesnasotnya.com>

3. Сайт “Небесна сотня”. URL: <http://www.nebesnasotnya.in.ua/portfolio>

4. Сайт “Герої України”. URL: <http://www.ukrgeroes.com.ua>

5. Сайт ГО “Небесна Сотня”. URL: <http://heavenly-hundred.org.ua/>

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000009C702D00B2F97C00
Підписувач Дробович Антон Едуардович
Дійсний з 19.12.2019 0:00:00 по 19.12.2021 0:00:00

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

529/09.6-07-20 від 19.02.2020